

Pigmenttiluomet

Pohjoismaalaisella aikuisella on keskimäärin 50 hyvänlaatuista pigmenttiluomea, syntymämerkkiä tai kauneuspilkua. Ihotautilääkärit jakavat pigmenttiluomet jo syntymässä todettaviin "synnynäisiin" luomiin sekä myöhemmin ilmaantuviin eli "hankittuihin" pigmenttiluomiin. Luomessa tapahtuva muutos saattaa olla ihomelanooman ensioire. Kuitenkin kaikista melanoomista vain 20-50% kehityy luomeen, loput ihomelanoomista syntyvät sellaiseen ihokohtaan, jossa ei aiemmin ole luomea ollut.

Ihomelanooma

Ihomelanooma on vaarallinen ihosyöpä, joka saa alkunsa ihon pigmenttisoluista. Varhaisessa vaiheessa todettu ihomelanooma on hoidettavissa leikkauksella ja tällöin taudin ennuste on hyvä. Kun ihomelanooma on edennyt pitkälle, se saattaa levitä muihin elimiin. Siinä vaiheessa hoidon lopputulos on epävarma.

Ihomelanoomalle altistavia tekijöitä ovat

1. Runsaslomuisuus (yli 100 pigmenttiluomea)
2. Ihon palamiset auringossa erityisesti lapsuusiällä, mutta myös myöhemmin
3. Helposti auringossa palava ihotyyppi, pisamat ja punatukkaisuus tai oljenvaaleat hiukset
4. Suvussa melanoomaa
5. Oma aiemmin sairastettu melanooma
6. Epätavalliset eli "ärjyluomet", joista löytyy seuraavassa listatun VARO-muistisäännön piirteitä

VARO-sääntö

Säännöllinen tarkkailu on paras tapa oppia tuntemaan monet ihossasi olevat luomet. Ihomelanooma ei näytä samalta kuin tavallinen luomi: koko, muoto, väri ja rajat eroavat.

VARO on yksinkertainen muistisääntö, jolla arvioit piirteet:

- V - Väri epätasainen,**
- A - Alueen halkaisija yli 6 mm,**
- R - Reuna epäsäännöllinen,**
- O - Osat epäsymmetriset.**

Jos toteat luomessa jonkin näistä varoittavista merkeistä tai luomiesi alkaa punoittaa, kutista, "tuntuu" tai rupeutuu ja alkaa vuotaa verta, älä jää odottamaan muiden oireiden ilmaantumisesta vaan hakeudu lääkärin vastaanotolle.

V

V - Väri

Hyvänlaatuinen

Hyvänlaatuiset pigmenttiluomet ovat tasavärisiä.

Luomen monivärisyys tai värin muutos viittaavat pahanlaatuisuuteen: värin vaihtelut ruskean eri sävyistä mustaan, vaaleanpunaiseen, punaiseen ja valkoiseen ovat usein ihomelanooman ensimmäinen merkki.

Pahanlaatuinen

Pahanlaatuinen

A

A - Ala

Hyvänlaatuinen

Hyvänlaatuisen pigmenttiluomen halkaisija on yleensä pienempi kuin kuin lyijykynän poikkileikkaus (6 mm).

Ihomelanooma on useimmiten suurempi (halkaisija yli 6 mm) ja sen pinta-ala kasvaa asteittain.

Pahanlaatuinen

Pahanlaatuinen

R

R - Reuna

Hyvänlaatuinen

Tavalliset luomet ovat tarkkarajaisia, pehmeitä ja pyöreitä tai ovaalireunaisia.

Luomen reunan epätarkkarajaisuus, suttuisuus ja polveilevuus viittaavat pahanlaatuisuuteen.

Pahanlaatuinen

Pahanlaatuinen

O

O - Osat

Hyvänlaatuinen

Tavalliset luomet ovat pyöreitä ja symmetrisiä: kun piirrät mielessäsi luomen keskelle viivan, molemmat puoliskot näyttävät samantaisilta.

Luomen osien epäsymmetrisyys viittaa pahanlaatuisuuteen: puoliskoiksi jaetut osat eivät ole toistensa peilikuvia.

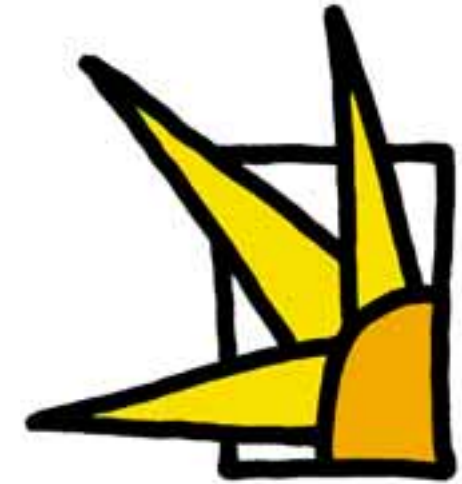

Pahanlaatuinen

Pahanlaatuinen

Polttopisteessä melanooma

Ota maltilla.

Vastaava toimittaja: Erikoislääkäri Leena Koulu, TYKS 2.painos 04.2001/Nomini Oy

Suomen Ihotautilääkäriyhdistys ry
Syöpäjärjestöt